

Carina Larsson
Generaldirektörens stab
0550-851 22
carina.larsson@elsakerhetsverket.se

2011-12-19

Dnr 11EV3582

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter om anmälan av olycksfall, allvarliga tillbud och driftstörningar

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Elsäkerhetsverket är enligt ellagen (1997:857) samt starkströmsförordningen (2009:22) tillsynsmyndighet för elektriska anläggningar. Av 16 § starkströmsförordningen framgår verkets bemyndigande att meddela föreskrifter.

Enligt 8 § 1 starkströmsförordningen ska en nätkoncessionsinnehavare eller en innehavare av en kontaktledning för järnvägs-, spårvägs-, tunnelbane- och trådbussdrift anmäla olycksfall och allvarliga tillbud som sker i den egna starkströmsanläggningen. De ska också anmäla driftstörningar som har väsentlig betydelse för elsäkerheten.

Anmälan om olycksfall och allvarliga tillbud

Kravet på anmälan har funnits sedan 1950-talet och tillkom för att myndigheten snabbt skulle få kännedom om sådana händelser så att myndigheten kunde bedöma om det fanns anledning att utöva tillsyn. Myndigheten ska genom att ta del av anmälan säkerställa att tredje man inte riskerar att skadas av el genom att förelägga om att vissa åtgärder måste vidtas med anledning av olyckan eller tillbudet.

Anmälan är inte att jämföras med den anmälan som varje arbetsgivare ska göra enligt arbetsmiljölagen när det sker en arbetsplatsolycka. Ett konkret exempel är luftledningar som ramlar ner och där tredje man riskerar att skadas av ledningen. Ett annat exempel är skadegörelse av nätstationer så att personer som passerar stationen kan komma åt spänningsförande delar eller en brand eller explosion i en starkströmsanläggning där tredje man riskerar att skadas.

Skulle en person som utför arbete på en sådan starkströmsanläggning som avses i bestämmelsen, råka ut för en olycka ska olyckan eller det allvarliga tillbudet anmälas av innehavaren enligt 8 § starkströmsförordningen och av arbetsgivaren enligt arbetsmiljölagen. Innehavaren behöver nödvändigtvis inte vara arbetsgivare vilket innebär att en olycka rent faktiskt ska anmälas till två olika myndigheter.

De som är anmälningspliktiga enligt bestämmelsen är de som innehar nätkoncession eller är innehavare av en starkströmsanläggning för järnvägs-, tunnelbane-, spårvägs- eller trådbussdrift. För olyckor och allvarliga tillbud som sker i starkströmsanläggningar för vilka det inte krävs koncession finns ingen uttrycklig bestämmelse om anmälningsskyldighet i starkströmsförordningen.

Genom att utfärda föreskrifter som reglerar vilka olycksfall och allvarliga tillbud som ska anmälas klargör verket vilka händelser som bör komma till myndighetens kännedom.

Driftstörningar

Ifråga om anmälan av driftstörning har verket försökt att avgränsa vilka driftstörningar som ska anmälas. Skälet till det är dels en förändrad skrivning i den nya starkströmsförordningen, dels att inte i onödan lägga anmälningskrav på innehavarna. Det är dock viktigt att de driftstörningar som har elsäkerhetsmässig påverkan kommer till myndighetens kännedom.

Verket har inte tidigare reglerat hur anmälan ska göras eller vilka uppgifter som ska lämnas till verket. Det innebär i nuläget att anmälan kan göras via telefon utan att verket kan ställa krav på vilka uppgifter som ska lämnas i samband med anmälan, något som gör det svårt för verket att ha överblick över vilka driftstörningar som rent faktiskt anmäls.

Avsikten med föreskrifterna är att reglera hur anmälan ska göras samt vilka uppgifter som ska lämnas i samband med anmälan.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Elsäkerhetsverket har i uppdrag att säkerställa att starkströmsanläggningar är utförda på ett sådant sätt att det inte sker olyckor, allvarliga tillbud eller elsäkerhetsmässiga driftstörningar. Fokus är tredjemansskyddet. Att inte närmare definiera vilken typ av olycksfall, allvarliga tillbud och driftstörningar som ska vara anmälningspliktiga medför att de aktörer som ska göra anmälningar har svårt att veta i vilka fall anmälan ska göras. Det leder i sin tur till ökad administration för aktörerna samtidigt som verket får in anmälningar som inte är relevanta för verkets tillsyn.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Av starkströmsförordningen (2009:22) framgår att det är nätkoncessionsinnehavare och samt innehavare av starkströmsanläggningar för järnvägs-, tunnelbane-, spårvägs- och trådbussdrift som har skyldighet att anmäla händelserna. För närvarande finns det ca 175 nätkoncessionsinnehavare samt cirka fem innehavare av starkströmsanläggningar för den form av drift som anges ovan. Eftersom det är fråga om incidentrapportering är det optimala utfallet noll anmälningar.

Under 2010 anmälde nätkoncessionsinnehavare 100 olycksfall och allvarliga tillbud. Innehavare av starkströmsanläggningar för järnvägs-, tunnelbane-, spårvägs- och trådbussdrift anmälde 41 olycksfall och allvarliga tillbud. Båda parter har totalt anmält 4 driftstörningar under 2010.

4. Uppgifter om kostnadmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Kravet på anmälan har funnits sedan 1950-talet så verket bedömer att innehållet i föreskrifterna inte bör öka aktörernas kostnader i någon större utsträckning. Som verket har beskrivit under 2 skulle kostnaderna kunna öka om verket avstår från att reglera omfattningen av anmälningsplikten.

5. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Kravet på anmälan är uteslutande nationellt.

6. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Anmälningsskyldigheten finns redan idag och det verket gör nu är att reglera sättet att anmäla på, omfattningen av anmälan samt vilka uppgifter som ska anmälas. Verket tar också fram e-tjänster för ändamålet så att anmälan underlättas. Sammantaget bedömer verket att det inte är nödvändigt att ta särskilda hänsyn avseende tidpunkten för ikraftträdandet som är beräknat att bli den 1 april 2012. Verket bedömer också att det inte är nödvändigt med särskilda informationsinsatser då aktörerna redan idag bör känna till att de har anmälningsplikt.

7. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Antalet anmälningspliktiga aktörer beräknas vara ca 180 stycken. Av antalet är ca 175 stycken nätbolag, de övriga fem utgörs av en myndighet, kommuner samt kommunala bolag.

8. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Som verket tidigare angivet är dessa anmälningar en form av incidentrapportering. Genom att reglera vilka uppgifter som ska lämnas vid varje anmälan, och där verket självt begränsat antalet uppgifter som ska lämnas bör tidsåtgången kunna minimeras. Verket avser också att utforma e-tjänsten så att aktören kan bifoga

nödvändiga bilagor eller skriva direkt i fritextfält. Att upprätta uppgifterna för att rapportera till verket beräknas till 30 minuters tidsåtgång. De uppgifter som aktörerna ska lämna är uppgifter som de redan idag förmodligen behöver dokumentera av andra skäl. Verket bedömer inte att rapporteringsinsatsen ökar för aktörerna.

9. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Verket ser inga andra nya kostnader för aktörerna och bedömer att föreskrifterna inte ska behöva leda till ändrad verksamhet.

10. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Förslaget påverkar inte konkurrensförhållandena.

11. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Kravet på tredjemansskydd leder till att denna typ av säkerhetslagstiftning inte kan ta hänsyn till om företagen är små.

12. Kontaktperson

Fredrik Sjödin överinspektör. 0550- 85190 eller fredrik.sjodin@elsakerhetsverket.se